

Biologische tarwetelers hebben eigen manier van zaaien

Prima opbrengsten met 75 % minder zaaizaad

Onlangs wonnen Connie en Kees Steendijk de Ekoland Innovatieprijs. De jury vond dat zij innovaties hebben ontwikkeld en toegepast 'die dwars tegen alle normale manieren van werken ingaan. Met 75 procent minder zaaizaad, zonder het land te ploegen komen zij tot vergelijkbare tarweopbrengsten als hun gangbaar werkende collega's'.

Connie en Kees Steendijk zijn trots op de Ekoland Innovatieprijs. Ze vinden het een eer en een erkenning voor het werk dat ze doen.

De Ekoland Innovatieprijs is een prijs van het vakblad Ekoland voor de biologische landbouw. Elk jaar geeft het blad de prijs uit voor het meest innovatieve idee. Als boer zijnde kun je niet jezelf opgeven; je moet aangemeld worden door anderen, mensen uit de handel of collega-boeren. "Wij zijn onder andere aangemeld door een 66-jarige werknemer bij de universiteit in Wageningen", begint Kees Steendijk. "Hij komt geregeld hier en heeft het afgelopen jaar onze teeltmethode voor de tarwe vergeleken met een gangbaar akkerbouwbedrijf en nog een biologisch bedrijf. Hij heeft alles gevolgd, van zaai tot oogst."

"We zaaien 75 procent minder zaad uit dan de gangbare akkerbouw en we oogsten bijna evenveel. Dat betekent voor mij dat de 'wet' van Darwin (een voormalig graanonderzoeker bij PPO, red.) niet opgaat. Darwin heeft een hoop onderzoek gedaan en bepaalde dingen vastgesteld. Zaken die nu nog steeds door het merendeel van de akkerbouw opgevolgd worden. Hij zei dat je de opbrengst moet halen van de twee hoofdaren. De rest is volgens hem afval. Wij werken niet op deze manier. Wij oogsten alle aren die uit het zaad groeien. Dat is een enorm teeltverschil. Dat kun je zien, voelen. Dat is enorm tastbaar."

Zaadselectie

Het perceel waarop de tarwe in het volgende teeltjaar gezaaid gaat worden, wordt in september licht gewoeld, tot 20 centimeter diep. Steendijk ploegt niets, enkel het uienland wordt op 16 centimeter diep geploegd. Na het woelen wordt het land nog bewerkt met de rotorkop en dan is het land zaaiklaar.

Het tarwezaad wordt vooraf geselecteerd op grofste en kiemkracht. Enkel de grofste korrels gebruikt Steendijk. Na selectie zaait hij het zaad met een precisiezaaimachine op een diepte van ongeveer 2 centimeter. De afstand in de rij is 4 tot 5 centimeter. Eigenlijk wil Steendijk naar een afstand van 12 centimeter toe, maar omdat de onkruidbestrijding met een schoffel en een eg gebeurt, sneuvelt er nog wel eens een plantje. "Hierdoor heb ik stengelverlies en dus opbrengstverlies en dus moet ik wel dikker zaaien." Steendijk zaait op rijen van 25 centimeter.

Verder werkt hij met rijpaden. Op de grond waar de gewassen groeien, wordt nauwelijks gereden. Hierdoor is de bodem in een optimale conditie. De plantjes kunnen ongestoord groeien. De biologische akkerbouwer zaait in totaal 40-45 kilo per hectare in plaats van 200 kilo per hectare, wat in de gangbare akkerbouw het advies is op kleigrond. "Ik ben ervan overtuigd dat we met

20 kilo ook toe zouden kunnen. We hebben al een keer een proef gedaan met 9 kilo zaai zaad en dat bracht toen 9.000 kilo op. Het was overigens maar een gewone boerenproef, hoor. We zijn geen instituut of proefboerderij, maar het is wel waar."

Schimmelziektes

Schimmel is in de tarweteelt nauwelijks een probleem bij Steendijk. "Schimmels gedijen goed in een vochtig klimaat. Ze doen het dus goed in een vol gewas. We zaaien weinig planten per vierkante meter waardoor lucht goed door het gewas heen kan. Hierdoor is meeldauw bij ons geen probleem."

Toch is Steendijk niet blind voor schimmels en houdt hij de ontwikkeling nauwlettend in de gaten door proeven op zijn eigen perceel te doen. "Zoals ik al eerder zei, zaaien wij enkel grof zaad. Dit jaar hebben we een proef binnen het perceel gedaan met op drie plaatsen in de baan fijn zaad. Het bleek dat de tarwe gekiemd uit het fijne zaad veel sneller besmet was met een roestschimmel dan de tarwe gekiemd uit het grove zaad. "In mijn optiek betekent dat dat, als je gewoon zaai zaad, fijn en grof door elkaar, het fijne zaad een negatieve functie heeft op de rest van het perceel. Het gewas is sneller ziek. Je moet eigenlijk geen fijn zaad zaaien." Volgens Steendijk geldt dit ook voor de gangbare akkerbouw. "Het scheelt hen minstens één keer een bespuiting." Zo vindt hij ook dat het groeiremmiddel CCC in de gangbare tarweteelt niet nodig is. "Als de gangbare akkerbouw ook dunner zaait, heb je dat middel niet nodig. Het is zó tegendraads; je zaait een vol gewas. Wat doet een plant: die groeit naar het licht toe. Hierdoor ontstaan lange dunne stengels en vervolgens gaan zij er een groeiremmiddel op spuiten. Dat strookt totaal niet."

Groeimodel

De tarwe wordt geoogst met een eigen

combine, een gewone. Het enige verschil is dat deze machine breder spoort om over het rijpad te kunnen rijden. Ook over de oogst is Steendijk duidelijk. Alle aren doen mee en doordat hij enkel grove korrels uitzaait en er voldoende afstand is tussen de tarweplanten onderling, worden deze zwaarder. "Onze planten tellen elf etages, tegen rond de negen à tien in de gangbare akkerbouw. Maar als de plant zich goed voelt, ontwikkelt hij tussen de etages nog extra korrels. Dat komt door ons teeltsysteem. Het zit in elke plant, maar je moet het er wel uit zien te krijgen."

Hij pakt een bosje gedroogde tarwe en wijst de 'tussen-etage' aan. "Kijk, hier is het goed te zien." Ondertussen heeft Connie een gangbare tarweplant tevoorschijn gehaald. Een kleine, dunne, drie-stengelige plant. Ernaast legt ze een plant van henzelf. Deze is lang en bevat ruim 50 dikke stengels. "Dat is wel veel, hoor", zegt Kees, "dat willen we niet. Mooi is om tien stengels per plant te hebben, maal 64 planten per vierkante meter is 640 aren. 0,9 kilo opbrengst per vierkante meter kan dan gemakkelijk. Afgelopen jaar hebben we dat echter niet gehaald, maar iedereen had een mindere opbrengst. In 2009 hebben we een keer 9.600 kilo per hectare gehaald. Dat is echt gebeurd. "Hij vervolgt: "Het moet mogelijk zijn om 20 ton te oogsten. We hebben planten gevonden die dat kunnen leveren. Het is echter moeilijk om te weten te komen waarom ze zich zo ontwikkelen."

Het geogste graan slaan Connie en Kees zelf op, indien nodig wordt het geschoond en in zakken gedaan. Alle tarwe gaat rechtstreeks naar een bakker in Vlissingen. De prijs die zij ervoor ontvangen, ligt gemiddeld op 40 cent, ruim boven de prijs van gangbare tarwe. "We hebben nu een basiskennis en we denken dat we weten hoe de plant in elkaar steekt. Wij kunnen onze opbrengst nog steeds naar een hoger niveau tillen. Met de reguliere teeltwijze gaat dat niet meer. In ons systeem kan het wel. Er zit een groeimodel in en dat biedt kansen." ■

Copyright foto